

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Kontaktperson: Gabriel Johansson, 070-874 93 30, gabriel@sverigesungdomsråd.se

Svar på remiss: "Palett för ett stärkt civilsamhälle" (SOU 2016:13)

SAMMANFATTNING

Sveriges ungdomsråd ställer sig i huvudsak positiva till utredningen. Många viktiga aspekter lyfts fram, många stora problemområden belyses och majoriteten av förslagen och rekommendationerna ser vi som fullgoda. Vi har valt att huvudsakligen lyfta förslag som vi tycker är särskilt bra eller där vi vill belysa underliggande aspekter eller delar av förslag som vi tycker är bra eller extra viktiga. Vi belyser i vissa fall också de negativa konsekvenser vi ser att förslagen och rekommendationerna kan komma att få.

4.2.2 Ändrade organiseringsformer kan minska det offentliga vilja att lyssna till det civila samhällets organisationer

Vi håller med om den analys och bedömning som utredningen presenterar. Vi vill dock lyfta två relaterade fenomen som vi ofta ser eller lyfter. Det ena handlar om vikten av att det offentliga använder flera metoder för att inhämta synpunkter ifrån brukare, medborgare och civilsamhälle. Vi stöter, i vårt arbete med ungdomsråd, ofta på problematiken att det offentliga ser det som att de antingen bör ha dialog med oss, som nu får stå som representanter för civilsamhället, eller enskilda invånare.

Vi kan också ofta se hur offentligheten flyttar över sitt ansvar för inkludering och dialog på våra medlemsföreningar. Som ungdomsorganisation förväntas vi och våra medlemmar ofta kunna representera alla unga och förväntas ibland ha en fullvärdigt representation sett ur ett mångfaldsperspektiv, ibland ställs detta nästintill som krav för att det offentliga ska vilja föra dialog med våra medlemsföreningar och för ofta över sitt ansvar att föra dialog med en bred mångfald av invånare på våra medlemsföreningar.

4.2.3 Skolans kompensatoriska roll

Vi håller med om den analys och bedömning som utredningen presenterar. Vi ser, liksom andra organisationer, att tillgången till skolan är viktig för vår möjlighet att nå ut till ungdomar. Framför allt för oss som ungdomsorganisation så är skolan en otroligt viktig arena både för informationsspridning och värvning av ny medlemmar men också som plattform för kunskapsspridning.

Som en organisation som jobbar mycket med lokalt inflytande som en av våra grundverksamheter så kan vi också se en brist på ungas kunskap om sitt närsamhälle och framför allt hur de kan delta i och påverka de politiska processerna. Bristen på kunskap är en av de största anledningarna till minskat deltagande i demokratin och engagemang inom civilsamhället. Vi anser därför att det är avgörande att kopplingen mellan det civila samhället och skolan stärks och att konkreta metoder tas fram för att slussa fler ungdomar in i föreningslivet genom skolverksamheten.

4.2.5 Förutsättningar för civilsamhället att delta i samråd och möten

Vi håller med om den analys och bedömning som utredningen presenterar. Vi har i vårt arbete med ungas inflytande gentemot det offentliga sett tydliga framgångsfaktorer i de fall då det offentliga, framför allt kommuner, har tydliga vägledande dokument kring sitt arbete med detta. Ur detta drar vi paralleller till att liknande framgångsfaktorer skulle uppstå om liknande dokument togs fram för det offentligas arbete gentemot civilsamhället och dess organisationer.

4.3.2 Mångfald inom organisationerna

Vi håller med om den analys och de förslag som utredningen presenterar. Vi vill tydliggöra att vi ställer oss bakom det som framförts av civilsamhället i stort gällande behovet av att få resurser för att kunna jobba långsiktigt för att uppnå en större mångfald inom civilsamhället och inom enskilda organisationer. Som lyfts i betänkandet så handlar det ofta om normer som behöver förändras både inom organisationer och i det civila samhället i stort och detta är något som måste tillåtas vara ett långsiktigt arbete för att det ska kunna uppnå verkliga och hållbara resultat.

Vi håller också med om att behovet av samverkan mellan det offentliga och civilsamhället, både på nationell och lokal nivå, är stort och viktigt.

5.1.4 Svårigheter att finansiera verksamhet

Vi håller med om den analys och det förslag som utredningen presenterar. Vi ställer oss också bakom synen på att kostnaderna för administrativt arbete har gått upp, tillsammans med övriga baskostnader, samt att riktade bidrag har ökat samtidigt som både storleken och tillgängligheten på bidrag som kan användas till basverksamhet och baskostnader har minskat.

Det är ofta svårt att hitta framtida kontinuerlig finansiering för alla arvsfondsprojekt, två till tre år (beroende på projektet) är inte tillräckligt. Vi vill också lyfta perspektivet att i och med att tiden går och fler och fler projekt beviljas så är det mer och mer verksamhet som förväntas kopplas in i organisationers ordinarie verksamhet samtidigt som bidragen för ordinarie verksamhet blir färre och mindre i storlek. Detta skapar en synligt ohållbar ekonomisk situation för alla organisationer som väljer att driva arvsfondsprojekt.

I ett försök att lösa ovanstående problem så är det många organisationer som försöker hitta nya vinklar på redan fungerande verksamhet för att kunna bedriva verksamheten i sig själva men framför allt för att kunna jobba med vidareutveckling av verksamheten. Arvsfonden kräv på att projekten ska vara "nyskapande" skapar här ofta problem för organisationer som söker för att vidareutveckla sin verksamhet i, vad de tycker är, en ny riktning men som då inte godtas av Allmänna Arvsfonden.

5.3.2 Övergripande hinder finns även på lokal och regional nivå

Vi håller med om den analys och det förslag som utredningen presenterar. Förutom att vi ställer oss bakom att alla förenkling av bidrags- och redovisningssystem är bra så vi vill också lyfta att kommuner i vissa fall ställer krav på att föreningar ska kräva sina medlemmar på en medlemsavgift. Detta är något som vi ser som oerhört problematiskt då det är ett direkt hinder för resurssvaga medborgare att engagera sig inom civilsamhället. Utredningen lyfter på flera ställen vikten av en mångfald inom civilsamhället och vikten av att sänka trösklarna för de som idag står utanför. Att det idag finns kommuner som ställer krav på civilsamhällets organisationer att ha medlemsavgift är i direkt motsatts till detta.

Vi vill se att det i samband med försök till förenklingar av bidrags- och redovisningssystemen också görs en undersökning av vilka krav som kommuner ställer samt vilka av dessa som kan skapa hinder för individer att engagera sig i det civila samhället och dess organisationer.

5.3.4 Civilsamhället efterfrågar lokaler till låg kostnad

Vi håller med om den analys och de förslag som utredningen presenterar. Lokaler är grundläggande för alla organisationer och former av engagemang. Just att kommunerna, tillsammans med civilsamhället, gör en behovsanalys gällande behovet av lokaler anser vi är oerhört viktigt både i samband med samhällsplanering men också inför beslut om enskilda lokaler som ska ges ett nytt syfte eller rivas.

Vi vill här också lyfta vikten av att det offentliga investerar i flera olika sorters lokaler och ser att olika delar av det civila samhället har olika behov. Vi ser ofta en brist på lokaler anpassade för möten, övernattningar eller inomhusaktiviteter, något som det finns stora behov av inom det civila samhället både hos de formella organisationerna men framför allt också hos de mer lösa formerna inom det civila samhället. Därför anser vi det vara väldigt viktigt att också stämma av med olika nätverk och forum gällande deras behov.

7.6.4 Webbaserad guide med utgångspunkt i avgörande skeden

Vi håller med om den analys och det förslag som utredningen presenterar. Vi vill dock lyfta vikten av att det också måste finnas andra sätt att tillgå samma information för de som av olika skäl har sämre eller ingen tillgång till internet, skälen kan vara brist på resurser eller kunskap. Vi skulle alltså vilja se att samma information finns tillgänglig i fysiskt form,

förslagsvis i varje kommun på bibliotek och i kommunhusen. Ett annat alternativ skulle vara kontaktpersoner, något som lyfts av utredningen i ett annat förslag.

7.6.5 Ett lokalt och mer praktiskt inriktat stöd

Vi håller med om den analys och det förslag som utredningen presenterar. I vårt arbete med ungdomsråd så stöter vi ofta på personer som arbetar i en roll som ungdomssamordnare eller ungdomslots. Dessa arbetar ofta med att samla olika verksamheter som jobbar med ungas rättigheter och deltagande i demokratin. Vi kan av erfarenhet säga att den typen av tjänst är en tydlig framgångsfaktor. Vi tror att samma framgångar kan framträda om en motsvarande funktion inför för kontakt med det civila samhället och drar tydliga paralleller där emellan.

Vi drar också kopplingar mellan denna samlande funktion och att arbeta med det policydokument för kommunens kontakt med det civila samhället som bör tas fram enligt ett annat förslag av utredningen. På samma sätt som ungdomssamordnarna ofta är de som ansvarar för framtagandet av policyer gällande ungdomsarbetet i kommunen så skulle den samlande tjänsten för kontakten med civilsamhället kunna ha ansvaret för policyn gällande detsamma.